

Memorie van Toelichting Kaderbrief 2016

College van Burgemeester en Wethouders
Maastricht, 17 juni 2016

Aan de leden van de gemeenteraad,

Hierbij ontvangt u de memorie van toelichting behorend bij de Kaderbrief 2016. Deze omvat de toegezegde toelichting naar aanleiding van de meicirculaire gemeentefonds 2016. Tevens treft u een toelichting op post 9 van het budgettair kader van de Kaderbrief, welkomstgeschenk. Op verzoek van het Presidium komt deze toelichting in de plaats van het aangekondigde separaat raadsvoorstel hierover.

Wij vertrouwen erop met deze memorie van toelichting de gewenste verdieping van het raadsdebat mogelijk te maken en zien een vruchtbaar debat op 28 juni en 12 juli aanstaande tegemoet.

Burgemeester en Wethouders van Maastricht,

De Secretaris,

P. J. Buijtels.

De Burgemeester,

A. Penn-te Strake.

Meicirculaire

Hieronder ziet u de gevolgen voor de gemeente Maastricht van de vertaling van de Meicirculaire gemeentefonds 2016. Deze rijkscirculaire werd 31 mei jl. bekend gemaakt; dat was te laat om nog te verwerken in de kaderbrief.

De wijzigingen ten opzichte van het budgettaire kader van de kaderbrief (zie blz.7) en het Uitvoeringsbeeld 2016 (zie blz. 16) zijn geel gearceerd. In het kort komt het erop neer dat in de jaren 2016 en 2017 de accessen (= de groei van de uitkering gemeentefonds) dalen. In de jaren 2018 en verder stijgt de algemene uitkering voor Maastricht, waardoor zelfs een overschot ontstaat in 2020. De lagere uitkering in 2016 en 2017 is het gevolg van minder Rijksuitgaven. Hoewel er extra uitgaven als gevolg van de verhoogde instroom van asielzoekers zijn, is de lage inflatie de oorzaak dat per saldo minder door het rijk wordt uitgegeven. Het Gemeentefonds volgt de rijksuitgaven (samen 'trap op/af'-systematiek). Het uitvoeringsbeeld 2016 wordt daardoor ook negatiever.

Op langere termijn gaan we uit van groei van het accres. Het Rijk rekent met hogere loonkosten die met een stijgende inflatie de komende jaren zullen toenemen. Voor Maastricht betekent dit ook een groei, waarbij wel wordt geconstateerd dat ons aandeel steeds kleiner wordt. De ontwikkeling van de aantallen in Maastricht, die relevant zijn voor de maatstaven van de verdeling van het Gemeentefonds blijven achter op de landelijke ontwikkelingen (denk hierbij aan het aantal inwoners, leerlingen, etc.). Het landelijke gemeentefonds stijgt dus wel op termijn, maar ons aandeel er in daalt iets.

Het budgettaire kader voor de Kaderbrief 2016 inclusief de Meicirculaire ziet er als volgt uit:

Kaderbrief 2016 (bedragen * € 1.000)	2017	2018	2019	2020
Saldo begroting 2016	-117	13	113	113
Autonome ontwikkelingen en reeds besloten				
1 Algemene Uitkering Gemeentefonds	-1.037	228	542	1.287
2 Exploitatietekort begroting MTB	-2.600	-2.400	-2.300	-2.300
> Inzet BUIG/participatiebudget	2.600	2.400	2.300	2.300
3 Exploitatietekort Geusseltbad	-541	-488	-479	-471
4 Audiovisuele middelen raad	-40	-40	-40	-40
5 Tekort Mobiliteitsfonds/Noorderbrug				-200
6 Hogere accountantskosten	-30	-30	-30	-30
7 Omgevingswet	pm	pm	pm	pm
Extra inkomsten paspoorten niet ingezetenen				
8 (=efficiencyvoordeel)	300	300	300	300
te dekken autonome ontwikkelingen	-1.348	-30	293	846
Aangenomen motie/collegebesluiten				
9 Welkomstgeschenk	-168	-168	-168	-168
10 Vierde directeur	-150	-150	-150	-150
11 Arbeidstoeleiding statushouders (evaluatie in 2017)	-700			
> dekking Bestuursakkoord VNG/ESF	700			
te dekken moties/collegebesluiten	-318	-318	-318	-318
Afweegbare ontwikkelingen/continuerend beleid				
12 Sportbegroting bijstellen	-600	-655	-690	-690
> dekking draaiknoppen	pm	pm	pm	pm
13 Callcenter bezetting	-263	-263		
14 Drugsbeleid/aanpak Frontière	-300	-300		
te dekken afweegbare ontwikkelingen	-1.163	-1.218	-690	-690

Claims					
15	Maastricht International Centre	-50	-50	-50	-50
	> budget internationalisering	50	50	50	50
Te dekken claims		0	0	0	0
Totaal te dekken		-2.946	-1.553	-602	-49
Dekkingsmogelijkheden					
16	Ophogen dividend BNG				400
17	Verkoop woningen (niet eerder verkochte)	700	800		
18	Incidentele dekking	pm	pm		
19	Takenvermindering		pm	Pm	pm
20	Efficiency			Pm	pm
Totaal dekking		700	800	0	400
Nieuw saldo Kaderbrief 2016 (na Meicirculaire 2016)		-2.246	-753	-602	351

Geconcludeerd mag worden dat het budgettaire kader vanaf 2020 structureel een overschot laat zien. Als dit niet wijzigt door de septembercirculaire 2016 dan zullen we u bij behandeling van de begroting 2017 voorstellen doen om de incidentele tekorten in 2017 tot en met 2019 te dekken.

Het uitvoeringsbeeld 2016 dient ook te worden bijgesteld (zie hieronder). Het tekort is door de negatieve bijstelling van de algemene uitkering opgelopen.

Onderwerp		Bedrag (x € 1.000)	Toelichting
a.	Legesinkomsten Publieke dienstverlening	281 V	Voordeel op leges van paspoorten voor niet-ingezetenen (zie ook budgettair kader)
b.	Extra opvang asielzoekers	PM	De kosten voor integratie en participatie van de verhoogde instroom asielzoekers zullen gedekt worden middels de gesloten Bestuurs-akkoord tussen de minister en de VNG. De bedragen worden later bekend gemaakt. Thans zijn er indicaties dat dit een bedrag van ± € 6.000 per asielzoeker zal zijn.
c.	Naheffing parkeren Belgische kentekens	300 N 300 V	Als gevolg van een vertraagde ondertekening van het verdrag door de Belgen kunnen in het 1 ^e halfjaar 2016 nog geen Belgische naheffingen plaatsvinden. De storting in het Mobiliteitsfonds zal € 0,3 mln. lager zijn.
d.	Algemene Uitkering	526 N	Daling van het accres als gevolg van lagere inflatie. Het rijk heeft minder kosten waardoor het Gemeentefonds ook lager wordt (trap af/op-systematiek).
e.	Incidentele dekking begroting 2016	1.034 N	In de begroting stond nog een in te vullen post 'incidentele dekking'. Dit restant moet nog worden ingevuld.
f.	Besparing GR's	350 N	De geraamde besparing op de brandweer wordt nog niet gerealiseerd.
g.	Risicobuffer/ onvoorzien	1.723 V	Ten laste van het begrote risicobuffer worden de volgende claims verwacht: RHCL (19.000), Noodopvang (86.000) en Veilig Thuis (PM). Dit voordeel resteert.

Onderwerp		Bedrag (x € 1.000)	Toelichting
h.	Dividend	90 N	Er wordt een nadeel verwacht op het dividend van Enexis (40.000) en BNG (50.000).
i.	Geusseltbad	651 N	Zie Kaderbrief 2016.
j.	Binnensport	241 N	Zie Kaderbrief 2016.
k.	Buitensport	475 N	Zie Kaderbrief 2016.
l.	Budget combinatie-functionarissen t.b.v. sport en cultuur	100 V	Zie Kaderbrief 2016.
m.	Sociaal domein (3 D's + WMO oud + bijstands-uitkeringen)	5.000 N	<p>Met ingang van 2015 heeft de gemeente Maastricht belangrijke verantwoordelijkheden gekregen op de gebieden Wmo, jeugd en participatie, de 3-decentralisaties. Op basis van de realisatiecijfers 2015 kunnen we in het algemeen concluderen dat de transitie qua uitvoering zonder zware incidenten is verlopen en nagenoeg binnen de beschikbare budgetten 2015 is gebleven.</p> <p>In het 2e jaar van de uitvoering van de 3- decentralisaties wordt de transformatie van het sociaal domein voortgezet. Met de monitoring 3-decentralisaties wordt het transformatieproces, zowel financieel als inhoudelijk bewaakt. Zoals bekend gaan de decentralisaties gepaard met grote rijksbezuinigingen. Voor Maastricht betekent dat in 2016 een afname in de rijksbijdrage voor 3-decentralisaties van circa € 8 mln. ten opzichte van 2015 . Ook voor de jaren na 2016 zien we op dit moment een afname van de rijksmiddelen.</p> <p>Op basis van de 1e monitoring 2016 3-decentralisaties verwachten we een grote frictie tussen de geprognosticeerde kosten en de budgetten die we hebben ter uitvoering van deze taken. Momenteel wordt de kwaliteit van de gegevens waarop deze prognose is gebaseerd getoetst en verder geanalyseerd, waardoor het op dit moment niet mogelijk is om een betrouwbaar beeld te krijgen van de ontwikkelingen. Wij zullen op basis van deze analyses ook in gesprek gaan met de desbetreffende zorgaanbieders (met name van Beschermd wonen).</p> <p>De grootste tekorten verwachten we op dit moment op de onderstaande posten :</p> <ul style="list-style-type: none"> – Beschermd wonen; – Jeugd (Zorg in Natura en PGB); – Uitvoeringskosten: circa € 2,5 mln. <p>En een voordeel op het I-deel.</p> <p>Op basis van de bovenstaande gegevens en genoemde onzekerheden, geven wij een prognose af van € 5 mln. tekort. Naar verwachting kunnen pas op basis van de 2e monitoring (sept/okt. 2016) de 1^e conclusies worden getrokken en eventuele maatregelen worden voorgesteld.</p>

Onderwerp		Bedrag (x € 1.000)	Toelichting
n.	Leerlingenvervoer	150 V	Door een daling van het aantal leerlingen alsmede door kritische beoordeling van de aan te bieden vervoermogelijkheden wordt gelijk aan voorgaande jaren een voordeel op leerlingenvervoer gerealiseerd. Gezien het feit dat het een open einderegeling betreft dient enig voorbehoud met betrekking tot de prognose betracht te worden.
Totaal		6.113 N + PM	

De tweede, belangrijke ontwikkeling uit de Meicirculaire is de verdere teruggang van de integratie uitkering Sociaal Domein (IU SD). Dit is de uitkering waaruit de 3 decentralisaties wordt bekostigd (Jeugdzorg, Wmo zorg en de nieuwe onderdelen uit de Participatiewet). Aanvullend op de rijkskorting in 2016 t.o.v. 2015 van ± € 8 mln. volgt in de jaren 2017 en verder een oplopende korting tot ruim € 8 mln. extra structureel vanaf 2020. Dit wordt met name veroorzaakt door de verlaging van de macrobudgetten van de 3D's in de verschillende jaren en de nadelige effecten van de overgang naar objectieve verdeelmodellen.

Deze aanvullende korting van de IU SD komt bovenop het signaal van de eerste monitor 3D's 2016, die vorige week aan de raad is gezonden en een mogelijk fors tekort prognosticeert voor de 3 D's in 2016. Deze prognose moet echter met de nodige zorgvuldigheid worden betracht, aangezien deze cijfers nog niet volledig zijn gecheckt en dus ook nog niet voldoende betrouwbaar zijn.

Beide signalen met betrekking tot de 3D's zijn voor ons wel aanleiding deze serieus te nemen aangezien zij een omvangrijk risico kunnen zijn voor ons solide financieel beleid tot nu toe. We hebben voor de korte termijn de volgende acties uitgezet.

1. Betrouwbaarder maken van de cijfers uit de monitoring 3 D's d.m.v. analyses
2. Lobby rond de rijksbudgetten

Ad1. Analyses van de cijfers uit de monitor

De tweede monitor van de 3D's in 2016 over het eerste halfjaar 2016 zal in september/oktober klaar zijn. De kwaliteit van de prognose van deze 2^e rapportage monitoring 3 D's zal betrouwbaarder zijn vanwege het feit dat we meer realisatiecijfers (t/m juni in plaats van maart) hebben en de benodigde nadere analyses en controles zullen hebben afgerond.

Ad2. Lobby

Naast de directe rijksbezuinigingen op de 3- decentralisaties zien we ook andere ontwikkelingen die de druk op deze budgetten mogelijk doen toenemen. Dit betreft met name de genomen maatregelen vanuit de onderstaande akkoorden:

- Bestuurlijk akkoord 2012 voor de Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ); in 2012 is er landelijk met de GGZ aanbieders afgesproken dat er een afbouw van beddencapaciteit die onder de Zorgverzekeringswet vallen moet gaan plaats vinden tot 2020 met 1/3 van de capaciteit t.o.v. 2008;
- Forensische zorg; ook hier is er sprake van een akkoord vergelijkbaar als in de GGZ; bij dit akkoord is er sprake van afbouw opname en ambulantisering van de geboden zorg;

- Wet Langdurig Zorg (WLZ) ; betreft afbouw van de lichte (Licht Verstandelijk Gehandicapt (LVG) problematiek waarbij men er van uit gaat dat LVG klanten die weinig of geen problematiek hebben ook in staat zouden moeten zijn met een beperktere vorm van zorg te kunnen leven in de maatschappij.

De hiervoor genoemde afbouw van zorg leidt waarschijnlijk tot verschuiving tussen de verschillende financieringsbronnen in het nadeel van de gemeente. Omdat dit een ontwikkeling is die landelijk kan spelen, willen wij in gezamenlijkheid met andere gemeenten gaan kijken hoe we dit ook op landelijk niveau kunnen bediscussiëren.

Vooralsnog zijn we voornemens de gekorte budgetten van de IU SD te verwerken in de begroting 2017. Of dit realistisch is zullen we samen met u bij de tweede monitor in september/oktober 2016 beoordelen. Mocht daadwerkelijk blijken dat er (structurele) tekorten dreigen te ontstaan, dan blijven de in ons Coalitieakkoord benoemde uitgangspunten nog steeds van kracht: geen lastenverhoging en geen bezuinigingen op de programma's veiligheid, armoede en economie. Tot slot is reeds eerder door ons benoemd dat het compenseren van Rijksbezuinigingen niet vanzelfsprekend is.

Bij de begroting 2017 zullen wij de uitkomsten van de hierboven genoemde acties aan u rapporteren en komen wij met voorstellen of en hoe we de ontwikkeling van de rijksbudgetten in de ramingen verwerken.

Welkomstgeschenk

Naar aanleiding van het coalitieakkoord 2014 en de begrotingsbehandeling in de raad van november 2015 is gevraagd invulling te geven aan:

- een warm welkom voor nieuwe inwoners in Maastricht;
- een warm welkom voor de aangevers van een geboorte
- een attentie voor burgers die Maastricht verlaten.

Deze invulling vanaf 2017 krijgt als volgt vorm:

Nieuwe inwoners

Gesprekken met andere gemeenten en de ervaring van publieksbalies met nieuwe inwoners, leert dat nieuwe inwoners vooral behoefte hebben aan informatie. Daarom wordt voorgesteld om voor nieuwe inwoners een informatieve brochure op te stellen. Deze brochure bevat naast een welkomstwoord van het college, praktische informatie voor burgers die net in Maastricht zijn komen wonen. De brochure wordt tweetalig, Nederlands en Engels. Aan deze brochure worden kortingsvouchers toegevoegd, te weten een gratis proefles bij Kumulus, een keer gratis zwemmen in het Geusseltbad en een gratis kopje koffie bij een Theaterbezoek. Tevens ontvangt men een anti- reclamesticker. Per jaar komen er ongeveer 11.000 mensen in Maastricht wonen. De kosten van de attenties (inclusief organisatiekosten) bedragen € 63.000 per jaar.

Geboorteaangifte

Als er in de stad een kind wordt geboren is het leuk als de gemeente hier aandacht voor heeft. Een warm welkom voor een nieuwe burger van Maastricht. Daarom wordt voorgesteld dat de ouder(s) van pasgeborenen bij de aangifte een babywikkeldoek ontvangen met het logo van de gemeente Maastricht. Samen met een felicitatiekaart van het college en twee kortingsvouchers voor:

- een gratis les ouder- en kindzwemmen in het Geusseltbad.
- een gratis BoekStart koffertje inclusief gratis abonnement van Centre Céramique.

Inwoners komen persoonlijk naar het gemeenteloket om aangifte van een geboorte te doen. De ambtenaar van de burgerlijke stand kan het presentje dan persoonlijk overhandigen. De babywikkeldoek met logo is dan meteen ook een blijvende herinnering aan Maastricht. Per jaar worden er in Maastricht ongeveer 900 baby's geboren. De kosten van deze attenties (inclusief organisatiekosten) bedragen € 9.500 per jaar.

Vertrek uit Maastricht

Inwoners die Maastricht verlaten krijgen een kaartje namens het college. Daarbij ontvangen ze ook een magneet met het logo van de stad. Zo worden oud-inwoners op een leuke manier herinnerd aan het wonen in Maastricht. Per jaar verlaten ongeveer 10.000 inwoners Maastricht. De kosten van deze attenties (inclusief organisatiekosten) bedragen € 96.000 per jaar .

Samengevat

<i>Nieuwkomers (11.000 per jaar)</i>	<i>Geboorten (900 per jaar)</i>	<i>Vertrekkers (10.000 per jaar)</i>
<u>Attentie</u> Brochure in het Nederlands en Engels en vouchers: kopje koffie Theaterbezoek Proefles Kumulus Zwemmen Geusseltbad <u>Kosten</u> € 13.000 repro en portokosten € 50.000 organisatiekosten* € 63.000 Totaal	<u>Attentie</u> Kaart en babywikkeldoek BoekStart koffertje Gratis les ouder en kindzwemmen Geusseltbad <u>Kosten</u> € 9.500 kaart en wikkeldoeken	<u>Attentie</u> Kaart en magneet met logo <u>Kosten</u> € 46.000 repro, porto en magneten € 50.000 organisatiekosten* € 96.000 Totaal

Beslispunten

De beslispunten van het raadsvoorstel met betrekking tot de kaderbrief hoeven niet inhoudelijk te worden gewijzigd. Wel zal de memorie van toelichting vermeld moeten worden. Hieronder worden de gewijzigde beslispunten vermeld. Het voorstel van het welkomstgeschenk zal met ingang van 2017 ingevoerd.

1. Instemmen met de inhoudelijke en financiële kaders van de in deze kaderbrief en memorie van toelichting opgenomen ontwikkelingen;
2. Instemmen met de in bijlage 1 en 2 van de kaderbrief en de memorie van toelichting geformuleerde richtinggevende (financiële) uitwerkingen richting een sluitende Programmabegroting 2017;
3. Kennis te nemen van het in de memorie van toelichting opgenomen uitvoeringsbeeld 2016;
4. Instemmen met kredietvoting van € 1,5 mln. excl. Btw t.b.v. Frontenpark (onder voorbehoud van goedkeuring van het raadsvoorstel in juni 2016) ;
5. Instemmen met kredietvoting van € 2 mln. excl. Btw t.b.v. Tapijnkazerne (onder voorbehoud van goedkeuring van het raadsvoorstel in juni 2016);
6. Instemmen met kredietvoting van € 40.000 excl. Btw t.b.v. Geusseltbad;
7. Instemmen met kredietvoting van € 0,3 mln. excl. Btw t.b.v. Boulodrome.